

U o v o m b r o j u m o ž e t e p r o č i t a t i :

- 431 medij u BiH
- Novi mediji: *Bošnjačka televizija*
- Mediji u susjednim zemljama III: *Hrvatska: discipliniranje medija (2)*
- Oko monitora
- Vijesti
- Prilog: *IMC Kodeks o medijskim pravilima u izbornom periodu*

Novosti o medijima

Svake druge sedmice priprema
agencija *SAFAX*, Sarajevo
<http://www.mp-institut.com/>

◆ Novinarstvo i demokratija

◆ Mediji u tranziciji

Broj 30, Serija I

Sarajevo, 19. april 1999.

U Bosni i Hercegovini djeluje 431 medij

U Bosni i Hercegovini do 10. aprila ove godine registrovan je 431 medij. Od toga prema podacima Neovisne komisije za medije ima 206 radio i 76 tv stanica.

Federacija BiH prednjači sa 122 radio stanice i 48 televizija, dok u Republici Srpskoj radi 84 radio i 28 tv stanica.

Media plan u svojoj bazi podataka ima broj od 138 štampanih medija u Bosni Herecegovini. Od toga u Federaciji BiH je 105, a u Republici Srpskoj 33 medija. Tu su uključeni svi dnevni, sedmični, mjesečni i povremeni časopisi. Broj novinskih agencija je takođe impozantan. Republika Srpska ih ima 5, a FBiH 6.

N o v i m e d i j i

Počela sa radom Bošnjačka televizija

Veliki planovi

Krajem marta na 24 kanalu je počeo sa radom novi medij – Bošnjačka radio televizija Internacional (BRT Int). Ova televizija dočekana je sa velikim zanimanjem, jer se na taj način u BiH i zvanično kompletirao sistem televizijskih i radio stanica sa nacionalnim odnosno etničkim predznakom: Srpska RTV Banja Luka, Bošnjačka TV Sarajevo i Hrvatska televizija iz Zagreba,

koja još uvijek, uz nekoliko lokalnih televizijskih stanica, igra ulogu elektronskog medija Hrvata u BiH.

Osmog aprila Bošnjačka televizija je počela sa emitovanjem gotovo cjelodnevnog programa vlastite ili legalno otkupljene produkcije. "BRT Int" je nastala integracijom Bosansko-muslimanskog radija Hayat iz Sarajeva i televizije Ljiljan, koja je odavno oformljena, ali nikada nije počela sa emitovanjem. Za generalnog direktora imenovan je Mahir Žiško, dosadašnji direktor radija Hayat.

Međutim, legalnost sadašnjeg emitovanja "BRT Int", Nezavisna komisija za medije (IMC) dovodi u pitanje. Kako nam je izjavila portparol ove komisije Zinaida Babović, BRT radi na frekvenciji koju je 1996. dobila TV Ljiljan. IMC trenutno ispituje pravni osnov nasljeđivanja te frekvencije od strane nove televizije, kao i činjenicu da BRT koristi predajnik izuzetne snage, što smeta gledateljima u centru Sarajeva u prijemu drugih programa.

Za "Novosti o medijima", kao prioritet ove novoformirane rtv kuće, Mahir Žiško navodi otvaranje dijaloga među svim nacionalnostima i konfesijama Bosne i Hercegovine, te stvaranje jedne moderne, i po zapadnim normama, konstruisane televizije.

Kada je riječ o kadrovima koji će realizovati projekat bošnjačke televizije, Mahir Žiško nije htio da otkrije pojedinosti. Saznali smo to da je dio novinara i produkcionog osoblja prešao iz drugih tv kuća. U informativno političkom programu, pored ostalih, rade Adnan Kasumović, Midhat Paravlić, Ismir Musić. Vjerski program uređuju Mehmedalija Hadžić i Džemaludin Latić, dok je muzički dio povjeren firmi "Intact record" iz Njemačke. Za producentski dio posla zadužena je Iris Devetak-Stipić, koja je radila na RTV BiH i TV 99.

Žiško tvrdi da će posebno atraktivnom ovu televiziju učiniti dopisnička mreža, rasprostranjena u preko 30 zemalja, od Hrvatske, Amerike, Turske, Engleske, do Saudijske Arabije.

"BRT Int" je za sada jedina tv stanica u BiH koja će emitovati svoj program na dva satelita, Eutelsat-u i Turksat-u 24 sata dnevno. Potpisani su ugovori sa mnogim svjetskim TV kućama. Među njima su i državne televizije Irana, Turske, Egipta, Albanije, Maroka, te BBC, SKY i NBC.

"BRT Int" za sada pokriva Sarajevski kanton i okolinu, a planira se da se mrežom pokrije područje cijele Federacije BiH.

Zahvaljujući Soros fondaciji i britanskoj ambasadi uspostavili su saradnju sa Nezavisnom televizijom iz Banja Luke, a planiraju da je prošire i na druge medijske kuće u Republici Srpskoj, tvrdi Žiško.

Kao dugoročni plan, rukovodstvo ove kuće najavljuje osnivanje magazina pod nazivom "BH Select" u kojem bi objavljivali transkripte radijskih i televizijskih emisija iz kulture i zabave.

Monitoring centar Media Plana je 12. aprila u cjelosti pratio program "BRT Int". Slijedi kratak pregled sadržaja sa dodatnim osvrtom.

Novosti o medijima- na jednom mjestu o aktuelnim medijskim događanjima u Bosni i Hercegovini
Izlazi svakog drugog ponedjeljka na engleskom i bosanskom/hrvatskom/srpskom jeziku.
Tekstovi domaćih autora objavljuju se na jeziku kojim se autor služi.

Izdaje: **Media plan** i novinska agencija **Safax**

Urednik: Zoran Udovičić

Redakcija u Sarajevu:
Patriotske lige 30/III, Sarajevo;
Tel/fax:+387 71 213 078, 206 542
E-mail:

safax-mp@bih.net.ba

<http://www.mp-institut.com/>
**PREŠTAMPAVANJE DOZVOLJENO
UZ NAZNAKU AGENCIJE I AUTORA**
Zahvaljujući donaciji Fonda Otvoreno društvo Soros Sarajevo domaćim medijima servis se dostavlja besplatno

Vlastita i licencna produkcija

Program BRT Int počinje u 8 sati i 15 minuta, nakon isključenja iz direktnog prenošenja britanske televizije SKY News. Prvi sadržaj su kratke vijesti, prezentirane od strane voditeljice, bez tonskih priloga i slika (samo spiker u kadru). Odmah potom slijedi Jutarnji program (u novinama najavljen kao Sabah servis, ali ga voditeljica tako ne imenuje). Program je jednostavne forme – mnogo spotova tzv. domaće muzike iz BiH i Hrvatske, između kojih se pojavljuje voditeljica koja saopštava već standardne informacije za ovakve programe (snabdijevanje vodom, strujom, stanje u hitnoj pomoći...). U okviru programa se pravi i pregled pisanja dnevnih novina, koji se uglavnom svodi na “pročešljavanje” naslova, bez ambicija da se posveti širi prostor nekom zanimljivom ili značajnom tekstu. Pada u oči da je scena, u kojoj se pojavljuje voditeljica, pretrpana (fotelje, cvjetni aranžmani, dekorisani zidovi, stolići). U takvom ambijentu se gubi voditeljičin šarm i prijatan izgled, a govorne poruke potiskuju u drugi plan.

U 10 sati se ponovo emituju vijesti, po sadržaju gotovo identične predhodnim. Voditeljica ostavlja dobar dojam. Međutim, u oba navrata, nema vijesti o bombardovanju NATO avijacije po ciljevima u Srbiji, iako su to top vijesti. Selekcija i hijerarhija vijesti nije profesionalna. Neke informacije su nepotrebno ekstenzivne. Prezentiraju se u potpunosti, kakve su stigle na tiker, što je za tv vijesti (bez pokrivanja slikom) netelevizično.

Nakon vijesti uslijedio je polusatni blok narodne muzike.

Tokom ovog monitorisanog dana emitovane su tri emisije iz videoteke Soros medija centra - “14 Kosića”, priča o jednoj porodici iz Republike Srpske, koja ima četrnaestoro djece; “Kultura življenja”, edukaciona emisija o komuniciranju koju vode profesori sa Fakulteta političkih nauka (Dizdarević, Nuhić, Voćkić-Avdagić i Baotić); “U dobrom društvu”, britanska obrazovna serija o nauci, ovaj put posvećena farmaciji. Svakodnevno uvrštavanje obrazovnih programa, u odnosu na ostale lokalne televizije, BRT-u daje novi kvalitet i različitost.

“BRT Int” se u 15 sati direktno uključuje u “Sahor”, program Iranske televizije na bosanskom jeziku. Riječ je, za ovdašnje uslove, o neuobičajnom programu informativno-religioznog karaktera. Pored vijesti u njemu se prezentiraju izvještaji dopisnika iz Prištine i Sarajeva. Prištinski dopisnik (mada je upitno da li se javlja iz Prištine ili sa sjevera Albanije) ne ograničava se samo na informacije, nego ulazi u komentarisanje praveći ekvilibristička poređenja između srpske i albanske djece, ponašanja NATO i srpskih snaga i sl. Dopisnica iz Sarajeva je mnogo informativnija. Zanimljivo je da je pokrivena, što je neuobičajeno za sarajevske novinarke.

Veoma zapažen prilog u ovom iranskom programu je o odnosima između SAD i Irana. U njemu se Amerika naziva “imperijalističkom šilom koja tlači manje narode”, a SAD se optužuju da stoje iza nedavnog ubistva iranskog generala Širazija.

Tokom ove emisije BiH se uglavnom posmatra kroz muslimansko-religioznu prizmu, ali se koristi termin “Bosanci”. Na ovaj način praktično se prenebregava činjenica da “nemuslimani” i “nebošnjaci” u BiH čine preko 50 % populacije, te se stvara kriva slika o ovoj zemlji.

U 18 sati je centralna informativna emisija “BRT Int”, koja traje od 15 do 20 minuta. Nastupaju u kadru dva voditelja, koji u blokovima prezentiraju informacije. Pored agencijskih vijesti, u emisiji su zastupljeni i izvještaji sa pres konferencija. I voditelji i reporteri imaju fonogenične glasove, ali im je potrebno više edukacije i radnog iskustva (usiljeno držanje pred kamerom, lapsusi i greške, poput “Socijalistička Republika Jugoslavija”...) U ovoj emisiji nesrazmjerno veliki je sportski blok, koji traje čak sedam minuta dok je sve ostalo stalo u prvih deset.

U 21.00 emitovan je jednosatni razgovor sa sarajevskim pozorišnim režiserom Sulejmanom Kupusovićem. Intervju je “razbijan” insertima iz njegove zadnje predstave “Biće, biće”, što mu daje efektnost i televizičnost.

“BRT Int” će morati da ubudeće poradi na čisto medijskim promašajima zabilježenim ovog posmatranog dana. Naprimjer, u 15 sati, prekinut je film petnaest minuta prije kraja da bi se emitovao Iranski program, pa je ostatak filma emitovan naknadno. Možda je potrebno predhodno ustanoviti minutažu filma ? Ili, u najskupljem i najatraktivnijem televizijskom terminu u 20 sati ova televizija emituje program iz jednog karate kluba koji se sastoji od beskrajnog (i ne baš atraktivnog) ponavljanja karate poteza. Sve je podvučeno monotonom muzikom bez ikakvih komentara ili namjere da se objasni o čemu se radi.

Snažan pečat “BRT Int” daje vjerski program. U 11.30, više od 20 minuta se emituju molitve na arapskom jeziku pri čemu je u kadru Kur’an iznad kojeg ide titl na arapskom jeziku. Bez obzira koliku religioznu snagu ovo imalo, riječ je o televizijski neatraktivnom programu. Nakon toga slijedi nastup džamijskog hora iz jedne muslimanske zemlje (nije rečeno niti napisano iz koje) sa kombinacijom nastupa izvođača i kadrova i pejsaža te zemlje. Nakon toga slijedi nastup turskih muzičara na mandolinama i šargijama. U tri navrata na ovoj televiziji se prenosi ezan. Učenje hodže je pokriveno slikama džamija ili drugih istorijskih znamenitosti iz BiH.

Nazivi nekih emisija na “BRT Int” su na engleskom jeziku. Tako su vijesti – News, dok se kroz cjelodnevni program provlači riječ “Showtime” – Vrijeme prikazivanja. Vrlo je efektan jedan od identifikacionih spotova ove televizije. Na video animaciji zemaljske kugle se locira Bosna i Hercegovine iz koje izlaze svijetleće zrake, prvo prema Meki, a potom prema evropskim prijestolnicama, što bi trebalo da simbolizira otvorenost BiH prema istoku i zapadu. Ono što je politički diskutabilno je, potom, iscertavanje polumjeseca gdje BiH igra ulogu zvijezde.

Na osnovu jednog monitorisanog dana, može se konstatovati da je Bošnjačka televizija krenula ambiciozno sa solidnom vlastitom produkcijom te brojnim licencnim programima i sa istoka i zapada. Primjetna su manja novinarska i tehnička nesnalaženja, ali vjerovati je da će ona “u hodu” biti prevaziđena, posebno ako se ostvare Žiškova obećanja o dovođenju izgrađenih kadrova sa drugih televizija. “BRT Int” će morati naći poseban modus kako da neke religiozne elemente uklopi u standardni televizijski šablon koji se upravo oslikava u toliko rabljenoj riječi “Showtime”. Ravnoteža između ta dva elementa će odrediti budućnost i uspješnost ove nove televizije.

(Monitoring centar Media plan Instituta)

Mediji u susjednim zemljama III

Hrvatska: discipliniranje medija (2)

“Novosti o medijima” objavljuju seriju tekstova o medijskoj situaciji u susjednim zemljama smatrajući da se ni politička ni medijska problematika u tri nekadašnje centralne jugoslovenske republike ne može gledati potpuno izolovano. Objavljujemo drugi dio teksta o medijskoj situaciji u Hrvatskoj našeg saradnika Ivice Jurića iz Splita.

Distribucija gubitaka - po glavi nezavisnih novina

Posebnu zabrinutost izaziva situacija s distribucijom tiskanih medija. Glavni i monopolistički distributer tiskanih medija u Hrvatskoj “Tisak”, koji se godinama nalazio pod vlasničkom kontrolom jednog od privilegiranih tajkuna vladajuće stranke Miroslava Kutle, našao se pred bankrotom. “Tisak” je godinama koristio svoj monopolski položaj i uskraćivao isplate novinama koje je prodavao. Ta situacija na kraju je zbog teške finansijske situacije zaprijetila prestankom izlaženja nekih od najpoznatijih hrvatskih neovisnih medija poput tjednika “Feral Tribunea” ili

"Nacionala", ali stvorila i ogromne teškoće nezavisnim dnevnicima poput "Jutarnjeg lista" i "Novog lista", pa čak i dnevnim listovima pod državnom kontrolom ("Večernji list", "Vjesnik").

Tek u toj alarmantnoj situaciji hrvatska Vlada odlučila se na intervenciju i vlasničko preuzimanje "Tiska" putem banaka koje drži pod svojom kontrolom i izbjegavanje njegova bankrota, koji bi, zbog neisplaćenih dugova, vrlo vjerojatno u bankrot povukao i neke nezavisne listove koji ne bi mogli računati na posebne povoljne kredite i drugu financijsku pomoć od strane države. U svakom slučaju, iako je takav katastrofičan razvoj situacije privremeno zaustavljen, ostaje činjenica da će hrvatska država glavni distributivni kanal tiskanih medija zadržati pod svojom kontrolom i da nezavisni listovi ponovno mogu doći u situaciju finansijske ovisnosti. Zanimljivo je da je odbačena ponuda privatnog kapitala iz inozemstva koji je bio zainteresiran za preuzimanje ove distributerske kuće na komercijalnim i profitabilnim osnovama.

Opasna poplava duševnih bolesnika

Prema neslužbenim procjenama u Hrvatskoj se trenutno vodi oko 500 sudskih procesa protiv novinara i medija. Također, prema neslužbenim procjenama, Hrvatska je po tome u samom svjetskom vrhu.

Vjerojatno najpoznatiji hrvatski medij splitski tjednik "Feral Tribune", koji sam ima na "leđima" 60-tak tužbi teških oko 5 milijuna DEM, prošle godine je uputio zahtijev za ocjenu ustavnosti članka 25. Zakona o javnom priopćavanju. Ovaj članak propisuje hitnost sudskog procesa u sporovima radi naknade štete uzrokovane informacijama objavljenim u medijima i traži da se već u roku od osam dana od prijema tužbe zakaže sudski proces.

U svom obrazloženju "Feral Tribune" tvrdi da je ovaj članak protuustavan, jer privilegira jednu društvenu skupinu, a to su ponajviše javne osobe ili još preciznije - uglavnom političari. Oni najčešće tuže medije i novinare zbog navodnih uvreda i kleveta, ili, kako se to udomaćilo nazivati, "nanesenih duševnih boli", za čije se liječenje onda traže astronomski novčani odštetni zahtjevi. S druge strane, mnoštvo sudskih predmeta u kojima se rješavaju elementarna ljudska prava i goli opstanak običnih građana mjesecima i godinama čekaju rješenje i pravdu. Istovremeno, "Feral Tribune" ne može godinama sudskim putem naplatiti novčane dugove od distributera ili dobiti povrat velikih novčanih sredstava koja mu je svojevremeno oduzela država raspisivanjem skandaloznog tzv. poreza na pornografiju.

Premda je zakon o medijima dobio prolazne ocjene država se pobrinula da kroz druge zakone osigura potrebne doze represije koje se mogu primjeniti protiv medija i novinara. Jedan od takvih slučajeva su svakako odredbe kaznenog zakona koji štite najviše državne moćnike od kritičke javne riječi i zbog čega je već bilo sudskih procesa u kojima su predsjednik države (slučaj Feral Tribune) ili čitava vlada tužili novinare (slučaj Globus). Premda politički strogo kontrolirano, hrvatsko sudstvo odbacilo je ove tužbe. Međutim, ima mnogo manje politički eksponiranih sudskih procesa u kojima nekoliko pravomoćnih presuda finansijski može uništiti pojedine nezavisne i kritičke listove.

Pravo na profesiju

U posljednje vrijeme ipak se širi i jača i sam novinarski front koji se želi suprostaviti medijskim represijama i instrumentalizacijama. Grupa poznatih novinara državne televizije (i nekih drugih elektronskih medija) osnovala je Forum 21 čiji je osnovni cilj borba za javnu televiziju i poštivanje profesionalnih novinarskih standarda. Premda je među njima mnogo i onih koji su bili u prvim redovima medijskog rata, kada je profesija pretvarana u najobičniji političko - propagandni servis, a novinarska etika doslovce gažena nogama i koji su godinama šutjeli o režimskim represijama protiv nezavisnih medija i novinara, ipak i ovaj zakašnjeli glas novinarskog ceha za demokratizaciju medija, posebno kada je riječ o državnoj televiziji, ima pozitivan odjek u javnosti.

(Na primjer, nedavno je izbio i skandal u kojem je jedna od članica ovog Foruma, televizijska novinarka Silvana Mendušić, osumnjičena da je za potrebe hrvatske ratne propagande snimala i izvještavala o lažnim neprijateljskim napadima na Šibenik u toku rata).

No, jedna druga udruga, koja još upečatljivije svjedoči o sramnom razdoblju nove medijske "demokracije" u Hrvatskoj, dobila je znatno manje pozornosti.

Radi se o udruzi pod nazivom "Pravo na profesiju" koju vodi poznati TV novinar i komentator Tomislav Jakić i koja želi okupiti sve one novinare koji su pod različitim političkim ili etničkim motivima "očišćeni" iz različitih medija u Hrvatskoj. Iako je udruzi do sada pristupilo oko 40 članova pretpostavlja se da je od 1990., kada je stranka HDZ došla na vlast, do danas iz različitih medija, od državne televizije do tvorničkih listova, na ovaj ili onaj način pod različitim izlikama, ali s jednim zajedničkim obilježjem "političke ili nacionalne nepodobnosti", s posla uklonjeno između 300 i 400 novinara.

"Nova vlast je hrvatsko novinarstvo podvrgla višegodišnjem silovanju i mi tome želimo reći dosta", kaže predsjednik ove udruge Tomislav Jakić. On je pojasnio da cilj ove udruge nije istjerivanje pravde i rješavanje pojedinačnih novinarskih sudbina, jer je to jednostavno Sizifov posao, s obzirom da je "nova režimska medijska metla" dobro kamuflirala svoju čistku, već prije svega stvaranje javne svijesti da se spriječi ponavljanje takvih "čistki".

Najznačajniji nezavisni mediji u Hrvatskoj

DNEVNIK:

NOVI LIST - Novina koja se početkom devedesetih prometnula od regionalne do najrespektabilnije nezavisne hrvatske dnevne novine. Nezavisnost svojih novinara i nekontroliranost svojih informacija Novi list je uspio sačuvati tako što su njegovi zaposlenici uspjeli zadržati - za razliku od primjerice "Slobodne Dalmacije" - vlasništvo nad svojom novinom.

Glavni urednik: Branko Mijić

Direktor: Zdenko Mance

Tel. 385 51 650-011, Rijeka

TJEDNIK:

FERAL TRIBUNE - Tjednik koji je u ovoj deceniji ponio najviše svjetskih novinarskih nagrada, ali i najviše sudskih tužbi. Feral ih je zaslužio svojom hrabrošću i visokom profesionalnošću analitički razotkrivajući i nenadmašno ismijavajući prljavštine i gluposti hrvatske politike i biznisa.

Glavni urednik: Heni Erceg

Direktor : Zoran Erceg

Tel. 385 21 589-165, Split

ELEKTRONSKI MEDIJ:

RADIO 101 - Premda je danas u izvjesnoj kadrovskoj i programskoj krizi, taj radio se svojom nezavisnom informacijom nametnuo kao sinonim slobodnog novinarstva u godinama kad su, pogotovo elektronski, mediji bili pod strogom kontrolom. Imponirao je prije nekoliko godina otpor koji su zajedno sa 100.000 slušatelja pružili novinari tog radija u do sada najvećim demonstracijama u Hrvatskoj.

Glavni urednik: Tamara Pavlica

Direktor : Dario Dusper
Tel. 385 1 481-1677, Zagreb

AGENCIJA:

STINA - Agencija je izrasla, od godine 1991., bukvalno na ledini razbijenog informativnog prostora u bivšoj Jugoslaviji. Svojom ustrajnom suradnjom s desecima nezavisnih medija najprije na području bivše Jugoslavije, a zatim i u istočnoj Europi, posredovala je nekontrolirane informacije i time doprinijela probijanju medijskih blokada i razbijanju stereotipa kojeg su gradili državni i partijski mediji o državama i narodima u svom okruženju.

Glavni urednik: Stojan Obradović

Direktor: Goran Vežić

Tel 385 21 49-956, Split

O k o m o n i t o r a

Bogata “tribina”

Najstariji sarajevski dnevnik *Oslobođenje* decenijama njeguje rubriku “pisma čitalaca”, koja se već dugo vremena formalno zove “Tribina”. Oštra sučeljavanja mišljenja su naročito uočljiva nakon prvih višestranačkih izbora. Nijedan od štampanih medija na cijelom prostoru BiH, bilo da su dnevni listovi, nedjeljnici ili periodika, nema tako obimnu i na poseban način profilisanu čitalačku stranicu, poput *Oslobođenja*. Ipak, posebnu ilustraciju predstavlja broj od subote, 10. aprila ove godine, u kojem “Tribina” zauzima pune dvije stranice, sa ukupno sedam najrazličitijih tekstova, kao odgovori, razmišljanja, refleksije i sl. na priloge objavljene u prethodnim brojevima lista.

“Pisma čitalaca” u principu kriju brojne zamke da se pod plaštom slobode štampe plasiraju , s civilizacijskog aspekta, neprihvatljivi stavovi, pa čak da u potpisu nose nepostojeća imena, ali rizici se moraju prihvatiti radi nužne polifonije naših glasova.

I ova, ali i ranije “Tribine”, ilustracija su uređivačke orijentacije u jednom značajnom, a neopravdano zanemarenom, žurnalističkom žanru. I to u najboljoj tradiciji, recimo, jednog londonskog “Tajmsa”.

“Okno 22”

Voditeljica emisije Okno 22 (12.04.) , sarajevske tv stanice Studio 99, požurila je da revnosno otkrije propagandni štos beogradske televizije na vijest o raketiranju jednog putničkog voza u centralnoj Srbiji. Prvo je prekinula izvještača iz Beograda upadicom da vijesti o napadu na voz nisu potkrijepljene snimkom, na šta je reporter reagovao da se on ne oslanja samo na jugoslovenske, već i američke izvore, koji su saopštili da je riječ o grešci prilikom gađanja željezničkog mosta. Netom iza toga svoju sumnju u istinost informacije o, kako je kazala, “navodnom napadu na voz”, potkrijepila je paralelnim insertima iz programa HTV i RTV Srbije, koji nisu imali snimak.

Nešto kasnije sve tv stanice u svijetu, uključujući i ove dvije, prikazale su snimke sa mosta.

Zabranjen “Kanal S”

Međunarodna komisija za medije (IMC) zabranila je 14. aprila emitiranje programa “Kanala S” sa Pala zbog preuzimanja programa RTV Srbije.

Portparoli ove komisije Diter Loran i Zinaida Babović su još ranije najavili mogućnost zabrane rada medija koji jednostrano informišu o NATO udarima u SR Jugoslaviji i kosovskoj krizi. “Potpuno jednostrano informiranje TV Srbije udara na stabilnosti BiH”- rekao je Diter Loran.

Međutim, rukovodstvo “Kanala S” je odbacilo ovu zabranu. “Ne smatramo legalnim odluku IMC-a. Ukoliko gledaoci ne budu u mogućnosti dalje pratiti naš kanal, znači da smo silom onemogućeni da radimo” – saopštio je direktno u program glavni urednik ove tv stanice.

U osnivačkom aktu IMC-a stoji odredba po kojoj je moguće da ova komisija u slučaju potrebe u pomoć pozove druge međunarodne faktore koje su u stanju silom implementirati odluke (misli se na SFOR). U ovom trenutku u IMC-u nam nisu mogli potvrditi da li će silom spriječiti dalje emitovanje “Kanala S”.

Odložena rasprava o Zakonu o federalnoj RTV

Iako je bilo najavljeno, Parlament Federacije BiH na dvodnevnom zasjedanju 13. i 14. aprila nije raspravljao o Zakonu o federalnoj televiziji. Ovaj zakon je u drugi plan potisnula ratifikacija specijalnih odnosa između Federacije BiH i Republike Hrvatske.

Nacrt zakona o RTV Federacije BiH, koji je usvojila Vlada FBiH, u parlamentu treba da prođe takozvano “prvo čitanje”, odnosno detaljnu raspravu. Nakon toga tekst će biti vraćen na doradu u Vladu, a tek onda bi u formi prijedloga zakona trebao da bude usvojen u Parlamentu Federacije BiH. To je, dakle, procedura, koja vodi prema konačnom usvajanju ovog zakona, saznaje SAFAX iz svojih izvora.

Portparol Visokog predstavnika međunarodne zajednice Sajmon Hejzlok je upozorio federalne partnere da međunarodna zajednica neće vječno podržavati stvaranje zajedničke televizije i zatražio što hitnije usvajanje ovog zakona. On je takođe konstatovao da vladajuće stranke SDA i HDZ troše ogromne pare za kantonalne televizije pod stranačkom kontrolom, a ne žele stvaranje federalne televizije, koja bi medijski povezala Federaciju. ■

Na pragu novog vijeka

← SLUŠAJTE SVOJIM UŠIMA! ← GLEDAJTE SVOJIM OČIMA! ← MISLITE SVOJOM GLAVOM!

Savjet Media plan Instituta:

Prof.dr Muhamed Nuhić, Hamza Bakšić (Sarajevo); Perica Vučinić (Banja Luka); mr Lenart Šetinc (Ljubljana); Prof.dr Mario Plenković (Zagreb); mr Louis de la Ronciere (Paris); mr Aleksandar Todorović (Montreux); Prof. dr Slavo Kukić (Mostar); Prof.dr. Miroљjub Radojković (Beograd).

Integralni tekst

IMC KODEKS O MEDIJSKIM PRAVILIMA U IZBORNOM PERIODU

Nezavisna komisija za medije (IMC) donijela je Kodeks o pravilima za medije u izbornom periodu u Bosni i Hercegovini, koji je stupio na snagu 31. marta 1999. Svrha ovog Kodeksa je da obezbjedi privremena pravila za medije u periodu izbora, do usvajanja stalnog izbornog zakona.

Potreba za privremenim pravilima ukazala se nakon raspuštanja Komisije eksperata za medije OSCE-a krajem oktobra 1998. godine, kada su pravila i propisi Privremene izborne komisije koji se odnose na medije prestali biti važeći. Na svojoj konferenciji održanoj u decembru u Madridu, Vijeće za implementaciju mira podržalo je napore IMC-a i OSCE-a, da u konsultacijama s OHR-om, izradi nacrt jasnih pravila za izborni period koja će zahtjevati od medija da omoguće jednak pristup svim političkim strankama, koalicijama i nezavisnim kandidatima.

Kodeks, koji će ostati na snazi do usvajanja i provođenja stalnog izbornog zakona u BiH, biće predmet periodičnog pregleda i revizije. Kodeks je izrađen uz konsultacije s radnom grupom angažovanom na izradi stalnog izbornog zakona, a usvojilo ga je Vijeće IMC-a.

IMC KODEKS O MEDIJSKIM PRAVILIMA U IZBORNOM PERIODU

Uvod

Ovaj Kodeks reguliše specifične aspekte medija u izbornom periodu i predstavlja dodatak Kodeksu za emitovanje programa koji je donijela Nezavisna komisija za medije, a koji je stupio na snagu 1. avgusta 1998. Odredbe IMC Kodeksa za emitovanje programa će u potpunosti biti primjenjivane na elektronske medije i u izbornom periodu. Oba kodeksa će biti periodično razmatrana i revidirana. Ovaj Kodeks će biti podnesen Vijeću IMC-a na generalnu reviziju u junu 1999.

Sloboda izražavanja, sukladno Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima, Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima, Ustavu Bosne i Hercegovine i ustavima entiteta, u svakom trenutku je zagarantovana. Sloboda izražavanja je od posebnog značaja u odnosu na izbore i jedan je od preduslova za slobodne i fer izbore.

Ovaj Kodeks stupa na snagu 31. marta 1999. i ostaće na snazi do stupanja na snagu i punog provođenja stalnog izbornog zakona.

Član 1

Primjena Kodeksa IMC- a o medijskim pravilima u izbornom periodu

Ovaj Kodeks će se primjenjivati i biti obavezujući za sve bh. medije u vezi sa izborima na opštinskom, kantonalnom, entitetskom ili državnom nivou. Ovaj Kodeks prevladava u odnosu na sve zakone ili druge regulativne akte koji se primjenjuju u BiH, a koji su mu u suprotnosti.

Član 2

Opšte odredbe

Elektronski mediji će se u svakom trenutku pridržavati zahtjeva IMC Kodeksa za emitovanje programa u vezi sa programskim standardima, kao i zahtjeva u vezi sa pravom na odgovor. Štampani mediji će obezbijediti da je informacija koju objavljuju činjenično tačna, potpuna, Novosti o medijima, br 30/I serija

poštena, pravična i nepristrasna. Nijedan medij se neće upuštati u iskrivljavanje, prikrivanje, falsificiranje, pogrešno predstavljanje i cenzuru, uključujući sistematsko izostavljanje informacija koje bi uticalo na način na koji će publika shvatiti neku temu ili događaj. Mediji neće koristiti nikakve materijale koji svojim sadržajem ili tonom nose jasnu i neposrednu opasnost poticanja etničke ili vjerske mržnje među zajednicama u BiH ili koji bi prema razumnoj ocjeni mogli potaći na nasilje ili drugu vrstu nereda koji bi ometali izborni proces.

Član 3

Političko oglašavanje

Nikakvi plaćeni politički oglasi ne smiju se emitovati od ili u ime bilo koga čiji su ciljevi u potpunosti ili većim dijelom političke prirode; niti plaćeni oglasi smiju biti usmjereni ka postizanju bilo kojeg političkog cilja, bez obzira na to da li se radi o opštinskom, kantonalnom, entitetskom ili državnom nivou.

Kada štampani mediji objavljuju političke oglase, sponzori istih moraju biti jasno označeni.

Član 4

Period izborne šutnje

U cijeloj Bosni i Hercegovini, u periodu od 24 sata prije otvaranja glasačkih mjesta prvog dana glasanja neće biti nikakvog medijskog pokrivanja bilo kakve političke aktivnosti, što će se nastaviti do zatvaranja glasačkih mjesta posljednjeg dana izbora.

Član 5

Jednak pristup

Svi elektronski i štampani mediji će omogućiti pravednu zastupljenost i jednak pristup svim registrovanim političkim strankama, koalicijama i nezavisnim kandidatima na izborima, u skladu sa smjernicama izdatim od IMC-a u saradnji sa Privremenom izbornom komisijom.

Svi elektronski mediji će u periodu od 45 dana prije prvog dana izbora obezbijediti pravednu zastupljenost svih političkih partija, koalicija i kandidata, uključujući uporedivo pokrivanje informativno vrijednih događaja i pravedno predstavljanje ostalim sredstvima. Elektronski mediji će emitovati političke diskusije ujednačenog sadržaja koje daju sliku nepristranosti.

Od elektronskih medija se može zahtijevati da obezbijede besplatno vrijeme u programu za direktni pristup političkih stranaka, koalicija i kandidata, zasnovano na pravilima koja odredi IMC u saradnji sa Privremenom izborom komisijom.

Štampani mediji će, ukoliko daju pristup političkoj partiji, koaliciji ili kandidatu, dati isti na pravedan način, uključujući uporedivo pokrivanje informativno vrijednih događaja i pravedno predstavljanje ostalim sredstvima. Štampani mediji će imati jednaku izdavačku politiku u odnosu na političke oglase, uključujući naknadu za plaćeno političko oglašavanje koja je na nivou ili niža od najnižih komercijalnih naknada.

Član 6

Pravedno izvještavanje

Novine i magazini će se potruditi da obezbijede činjeničnu tačnost, potpunost, pravednost i nepristranost informacija o kojima izvještavaju. Novine i magazini se neće uključivati u iskrivljavanje, izmišljanje ili prikrivanje, kao ni sistematsko izostavljanje informacija.

U izvještavanju ili komentaranju kontroverze, novine i magazini će se potruditi da saslušaju i predstave sve strane u sukobu. Ukoliko jedna strana odbije da se stavi na raspolaganje novinaru, izdanje može legitimno obznaniti to odbijanje u toku izvještavanja.

Član 7

Procedura

U slučaju kršenja odredbi ovog Kodeksa, IMC može primijeniti sankcije protiv elektronskih medija u skladu sa članom 4.2 IMC Kodeksa o emitovanju programa.

Pored sistema samouređivanja koji primjenjuju profesionalne organizacije, ukoliko se isti pokaže nedovoljnim prema ocjeni IMC-a, IMC može primijeniti slijedeće sankcije protiv drugih medija: zahtjev da se objavi izvinjenje i/ili ispravka, izdavanje upozorenja, izdavanje naredbi i određivanje novčanih kazni.

IMC može odlučiti da svako kršenje odredbi ovog Kodeksa uputi Izornoj apelacionoj potkomisiji (EASC) koja će ih voditi u skladu sa svojim pravilima i mandatom.

09.04.1999.

Daljnje informacije: Zinaida Babović na telefon 071 651 085/086